

Lietuvių kalbos ir literatūros egzaminas

Kas keičiasi ir dėl ko?

Lietuvių kalba ir literatūra yra viena svarbiausių disciplinų mokykloje. Ji kloja esminius ugdymo pagrindus: nuo mokymosi skaityti ir rašyti iki kritinio mąstymo, refleksijos, skirtingų kultūrų pažinimo.

Literatūra moko pažinti save, suprasti ir analizuoti įvairių epochų ir kultūrų tekstus – tiek lietuvių, tiek priklausančių pasaulio literatūros lobynui. Lietuvių kalbos ir literatūros pamokos suteikia kiekvienam šiuolaikiniam žmogui būtinų kultūrinių kompetencijų.

Autoriai ir kūriniai, kuriuos mokiniai skaito ir analizuoja, yra atrinkti literatūros specialistų, mokytojų lituanistų. Brandos egzamino užduotys rengiamos remiantis ugdymo programoje esančiais privalomais autoriais. Iš viso privalomų autorių yra 36, iš jų 4 – užsienio autoriai.

Laikantis nuoseklumo, kad ugdymo programa sutaptų su egzamino programa, t.y. egzamine būtų prašoma to, ko mokinys mokėsi mokykloje, šiais metais bus leidžiama remtis visais privalomais programos autoriais.

Prie kiekvienos temos egzamino užduotyje bus pateikiami du rekomenduojami autoriai, kuriais siūloma remtis rašant rašinį. Tačiau abiturientas galės rinktis, ar remtis jais, ar kitais iš minėto 36 autorių sąrašo. Tai suteiks mokiniams ir daugiau savarankiškumo, ir atsakomybės, leis pademonstruoti kūrybiškumą, kultūrinį raštingumą.

Tai pasitikėjimas brandos egzaminą laikančiu jaunu žmogumi, suteikiant jam daugiau galimybių pasirinkti ir atskleisti savo išsilavinimą, kaip jis geba samprotauti, dėstyti savo mintis raštu, kaip suvokia literatūrą.

Atsižvelgiant į mokytojų pasiūlymus, visuomenės nuomonę, buvo koreguoti ir šio brandos egzamino vertinimo kriterijai. Valstybinio brandos egzamino darbas šiemet bus vertinamas tiksliau: ne 50, o šimtu taškų. Tai padės tiksliau įvertinti moksleivių kalbos taisyklingumo ir teksto raiškos gebėjimus.

Mitai apie lietuvių kalbos ir literatūros egzamino pakeitimus

Nebūtina remtis nei vienu privalomu autoriumi, kad išlaikytum egzaminą.

NETIESA. Mokinys, kuris nepasirems nei vienu iš 36 privalomų autorių, egzamino neišlaikys. Tokiu atveju jis bus įvertintas „0“.

Užteks remtis interneto komentatoriais bei apžvalgininkais norint išlaikyti egzaminą.

NETIESA. Pagrindinis autorius būtinai turės būti iš 36 privalomų autorių sąrašo. Mokinys ir iki šiol galėjo remtis įvairiais autoriais, bet jų nenaudodamas kaip pagrindinių.

Egzamino pakeitimai menkina lietuvių literatūrą ir kultūrą.

NETIESA. Mokiniai yra ugdomi remiantis lietuvių kalbos ir literatūros dalyko programa. Joje nuo seno yra numatyti 36 privalomi autoriai, tarp jų yra ir 4 užsienio autoriai. Mokiniai privalomai susipažįsta su visais šiais autoriais ir dabar. Lietuvių ir užsienio autorių santykis programoje yra 32 ir 4, tad programoje aiškus prioritetas yra skiriamas būtent lietuvių autoriams.

Šiųmetiniai pokyčiai tik įteisina galimybę moksleiviams rinktis iš visų privalomų autorių ir suvienodina dalyko bei egzamino programų nuostatas.

Egzamino pakeitimai lems, kad vaikai nebeskaitys lietuvių autorių (arba išvis neskaitys).

NETIESA. Privalomų autorių kūrinių skaitymas yra numatytas lietuvių kalbos ir literatūros dalyko programoje ir ši programa nėra keičiama. Keičiama tik egzamino programa, kuri įtakos dalyko programai nedaro.

Egzaminą galima bus išlaikyti parašius pastraipą.

NETIESA. Valstybinio egzamino rašinio apimtis – 500 žodžių (mokyklinio – 400 žodžių). Mokiniams, neparašysiantiems reikiamo žodžių kiekio, taškai bus atimami. Mokiniai, kurie neparašys pusės reikalaujamos apimties, bus vertinami tik už turinį, t. y. maksimaliai galės surinkti tik 42 taškus (jei turinio dalis bus įvertinta puikiai).

Egzamino vertintojai nebus pasirengę vertinti tų rašinių, kuriuose bus remiamasi užsienio autorių.

NETIESA. Visi vertintojai yra puikūs dalyko ekspertai, susipažinę su lietuvių kalbos ir literatūros bendrąja ir egzamino programa bei visų joje nurodytų autorių kūryba ir kultūriniu kontekstu.

Niekur pasaulyje nėra taip, kad per gimtosios kalbos egzaminą galima remtis užsienio autorių.

NETIESA. Darant pakeitimus atsižvelgta į kitų šalių patirtį. Pvz., Slovėnijoje, Latvijoje per literatūros egzaminą remiamasi nacionaliniais ir užsienio autorių kūriniais. Latvijoje rekomenduojama pavyzdinė literatūros mokomojo dalyko programa siūlo latvių ir užsienio autorių sąrašą: įtraukiami tokie autoriai kaip D. L. Sayers, Dantė, Dž. Bokačas, V. Šekspyras, M. de Servantesas, F. Šileris, F. Petrarka, H. Ibsenas, Č. Dikensas, Dž. Džoisas, U. Eko ir kt. Mokytojai gali laisvai rinktis kitų autorių kūrinius, aptardami tam tikrą temą. Per egzaminą mokiniai gali pademonstruoti savo kompetencijas, analizuodami skirtingus autorius ir skirtingus kūrinius.

Nacionaliniais autoriais neapsiribojama ir Estijoje, Vengrijoje. Vengrijoje viena iš egzamino žodžių dalies temų – užsienio literatūra nuo antikos iki šių laikų. Kitose temose (drama, populiarioji literatūra) taip pat klausiama apie užsienio autorių kūrybą.

Suomijos egzaminų temos yra formuluojamos aktualizuojant tuo metu visuomenėje svarbias temas, mokiniai remiasi arba literatūriniais, arba publicistiniais kūriniais.